



**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XXXIII. Quamnam censuram incurrat, qui fundet summo Pontifici, vt alienet, vel infeudet ciuitates, & loca Camerae, & Sedis Apostolicae?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

3 Dixi secundò, si dolosè, vel scienter procurerit, quia ibidem dicitur: *Is verò, qui dolo, fraude, aut scienter in detrimentum Ecclesiæ alienationem fieri procurauerit. Quapropter qui nescit, alienationem esse in detrimentum Ecclesiæ, excommunicationem dictam non incurrit.*

Dixi tertio, per sordes (id est, per iniquas donationes) aut per impressionem (id est, per importunam persuasionem, vel deprecationem, vel similem inductionem) extorqueat; quia ibidem dicitur: *Aut qui per sordes, vel impressionem alienationis decretum extorserit.*

4 Hinc sequitur, quod subiectum istius excommunicationis sit generaliter quicumque alienationem fieri procurauerit, vel alienationis decretum extorserit; quia ibi dicitur cum hac loquendi formula: *Is verò, quæ loquendi formula generalis est.* Quapropter est altera differentia inter excommunicationem præcedentem, & istam; quod præcedens afficit solum Ecclesiasticos deputatos à Sede Apostolica; ista autem afficit omnes, siue sint clerici, siue Episcopi, siue etiam laici; ut pater ex ratione, quam mox suprà dicebam: quamvis non improbabiler sentiat præter alios Filiucius tract. 11. cap. 7. quest. 4. ad finem, quod afficiat solum laicos.

6 Cæterum, an ista excommunicatio incuratur etiam non secuta alienatione?

Respondetur ex probabiliori sententia Doctorum negativè, iuxta ea, quæ dicebantur suprà dub. præcedenti, in fine, & fauet exemplum excommunicationis latæ contra fœtus animati abortum procurantes, qui eam non contrahunt, nisi talis fœtus abortus secutus fuerit.

DVBITATIO XXXIII.

Quamnam censuram incurrat, qui suadet Summo Pontifici, ut alienet, vel infeudet Ciuitates, & loca Cameræ, & Sedis Apostolicæ?

S V M M A R I V M.

- 1 *Tractans, consulens, vel alia ratione verba faciens de alienandis, aut infeudandis bonis immediatè pertinentibus ad Ecclesiam Romanam, & de quibusdam etiam aliis bonis, incurrit excommunicationem.*
- 2 *Dicta censura incurritur, etiam si agatur de alienatione bonorum deuolutorum ad Sedem Apostolicam.*
- 3 *Item incurritur etiam si huiusmodi bona in feudum aliàs dari solita erant.*
- 4 *Item etiam in remuneratione in genere.*
- 5 *Item etiam sub annuo canone, vel alia quavis ratione.*
- 6 *Item etiam intuitu meritorum erga Sedem Apostolicam.*
- 7 *Item etiam prætextu necessitatis, vel euidentis utilitatis.*
- 8 *Item etiam si agatur de postulandis aliquibus, ut eis titulus Ducis, Vicarij, Gubernatoris, vel alterius gradus in dictis locis conferatur ad vitam, vel in perpetuum, vel ad longum tempus, vel etiam ad beneplacitum.*
- 9 *Eligens Oratores pro petenda alienatione prædicta, & ipsi Oratores petentes incidunt in dictam excommunicationem; secus si de hac re non agatur cum Pontifice.*
- 10 *Subiectum huius excommunicationis est generaliter Thom. Delbene de Immunit. Eccles. Pars II.*

quicumque unam ex dictis actionibus præstiterit, siue laicus, siue Ecclesiasticus cuiuscumque dignitatis etiam Episcopalis, vel Cardinalitiae, etiam si per alium id præstiterit priuè, vel publicè.

- 11 *Communicantes etiam, & vniuersitates tractantes, & consulentes, vel alia ratione verba facientes, vel etiam insinuantes, vel oratores mittentes incurunt in dictas censuras, non quidem ut omnes, sed ut particulares.*
- 12 *Excipe si quis unam ex dictis actionibus præstiterit in ordine ad alienationem, vel infeudationem bonorum sive addictorum propter delicta, quia dicta bona non comprehenduntur in Bulla Pij V. & aliorum.*
- 13 *Neque etiam comprehenduntur per triennium loca, quæ Camera Apostolica emit à Baronibus, quia excipiuntur per triennium à Clemente VIII.*
- 14 *Excipe etiam si una ex prædictis actionibus facta fuerit de licentia summi Pontificis explicitè, siue etiam implicitè.*

Respondetur, quod ex Bulla Pij V. 35. quæ incipit: *Admonet nos*, & ex Bulla Urbani VIII. quæ incipit: *Sacrosancti*, incurrat excommunicationem, si tractet, consulat, aut alia ratione verba faciat de alienandis, aut infeudandis bonis immediatè pertinentibus ad Ecclesiam Romanam, & de quibusdam etiam aliis bonis; aut insinuet (id est mentem suam declarat) aut quouis prætextu suadeat, siue per se, siue per alium summo Pontifici, dicta Ecclesiæ bona alienari, vel infeudari; dummodo hac de causa eligantur Oratores, qui mittantur ad Sedem Apostolicam. Sic habetur expressè in cit. Bulla Pij V. & citata Bulla Urbani VIII. quæ posterior confirmat illam priorem.

Dixi, si tractet, consulat, aut alia ratione verba faciat; quia ibi dicitur: *Tractantes, consulentes, aut alia ratione verba facientes.*

Dixi secundò, de alienandis, aut infeudandis bonis, &c. quia ibidem dicitur: *De infeudationibus, aut alienationibus, de ciuitatibus, & locis præfatis immediatè ad nos, & Sedem Apostolicam pertinentibus.*

Dixi tertio, & de quibusdam etiam aliis bonis, quia ibidem subditur: *Etiam si agatur de alienatione bonorum deuolutorum ad Sedem Apostolicam. Item secundò etiam si huiusmodi bona in feudum aliàs dari solita erant. Item tertio, etiam ex remuneratione in genere. Item quarto, etiam sub annuo canone, vel alia quavis ratione. Item quinto, etiam intuitu meritorum erga Sedem Apostolicam. Item sexto, etiam prætextu necessitatis, vel euidentis utilitatis. Item septimò, etiam si agatur de postulandis aliquibus, ut eis titulus ducis, Vicarij, Gubernatoris, vel alterius gradus in dictis locis conferatur ad vitam, vel in perpetuum, vel ad longum tempus, vel etiam ad beneplacitum. Vide ibi.*

Dixi quarto, dummodo hac de causa eligantur Oratores, qui mittantur ad Sedem Apostolicam, quia ibidem dicitur: *Ac propterea de eligendis oratoribus ad nos, & successores nostros super præmissis, vel illorum occasione mittendis proponentes. Quapropter eidem excommunicationi subiicitur actio, qua quis recipit munus huiusmodi Oratoris, ut ex textu eiusdem Bullæ patet.*

Quæ tamen omnia ex probabiliori sententia Doctorum intellige, si postea de hac re agatur cum Pontifice; secus si nihil agatur cum illo, quia in materia pœnali faciendæ est strictè interpretatio, & verba intelligenda sunt cum effectu secuto.

Ex dictis sequitur, quod subiectum istius excommunicationis sit generaliter quicumque unam ex dictis actionibus præstiterit, siue laicus, siue Ecclesiasticus,

Q 2 cuiuscumque

cuiuscumque dignitatis, etiam Episcopalis, vel Cardinalitatis, & etiam si præstiterit per se, vel per alium, privationem, vel publicam. Quinimodum in dicta Bulla exprimitur etiam Communitates, & Vniuersitates; quia quamvis Communitas, & Vniuersitas ut sic excommunicari non possit, excommunicari tamen possunt particulares personæ Communitatis, & Vniuersitatis, tractantes, consulentes, vel alia ratione verba facientes, vel etiam insinuantes, vel ob id Oratorem ad Sedem Apostolicam mittendum proponentes. Vide Franciscum Leon. in thesaur. fori, cap. 15. num. 12. & Sopranum apud Filliucium tract. 44. cap. 3. §. 3. 4. & 5.

12 Excipe primò, si quis vnā ex dictis actionibus præstiterit in ordine ad alienationem, vel infeudationem bonorum sisco addictorum propter delicta; quia bona confiscata propter delicta non comprehenduntur amplius in Bulla Pij V. ex Constitutione Gregorij XIII. quæ incipit: *Tanta, tamque horrenda*, §. 13. verb. *declaryantes*, & ex Constitutione Sixti V. quæ incipit:

13 *Hoc nostri Pontificatus*, §. 8. verb. *Duces, ad finem*. Quin neque etiam comprehenduntur per triennium loca, quæ Camera Apostolica emit à Baronibus; quia hæc per triennium excipiuntur à Clemente VIII. in Constitutione 42. quæ incipit: *Iustitia ratio*, §. 14. verb. *Ciuitates vero*.

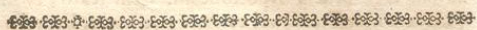
14 Excipe secundò, si fecerit de licentia Summi Pontificis; quia eius est legem abrogare, cuius est illam condere, idque siue fecerit de licentia Summi Pontificis explicite, siue etiam implicite, ut si v.g. Summum Pontificem adiens de hac re alloquatur, & ab illo non repellatur, quia hoc ipso quod Summus Pontifex illum ad proponendum admittit, & non repellit, censetur cum illo dispensare, & facultatem tractandi concedere. Sic Sopranus apud Filliucium tract. 44. c. 3. §. 4. Secus si repulsius prosequatur, quia in tali casu, ne dicta excommunicatio inflicta reddatur frustratoria, videtur, quod ex tunc incuratur, nec aliud ad illam incurendam requiratur.

Ceterum an Summus Pontifex infeudans, aut alia ratione alienans bona Camere Apostolicæ, grauius, & contra iuramentum peccet, patet ex iis, quæ supra dub. 27. & 29. dicebantur.



CAPVT XVIII.

De bonis Ecclesiasticis non locandis.



DVBITATIO I.

An, & quomodo violetur immunitas Ecclesiastica per locationem bonorum Ecclesiasticorum?

SVMMARIVM.

- 1 Immunitas Ecclesiastica violatur per locationem ad longum tempus.
- 2 Locatio ad longum tempus reputatur alienatio, eo quod per ipsam utile dominium transferatur in conductorem.
- 3 Tempus longum spectato iure antiquo reputatur decennium, quia septennium pro modico tempore indicatur.
- 4 Iure antiquo bona Ecclesia locari poterant per nouennium, etsi non ultra.
- 5 Locatio facta ad vitam locantis, vel conducentis inua-

lida est, quia talis locatio ex natura sua durationi longi temporis subest.

6 Item inualida est locatio ad vitam, etiam si verissimiliter puerit vita conductoris non duratura longo tempore, contra nonnullos.

7 Tempus longum inspecta Constitutione Pauli II. reputatur triennium, si res fructificet singulis annis, & sic sub pena excommunicationis ipso facto incurrenda, aliisque grauius pœnis prohibentur ultra triennium locari bona Ecclesia, ubi tamen est vsu recepta.

8 Auctor existimat vbique esse receptam, saltem quoad rem prohibitam, & penam intrinsecam annulationis contractus, si non quoad pœnas extrinsecas excommunicationis, & effectorum priuationis.

RESPONDETUR violari, si quis modo, quo supra cap. 11. dub. 1. dicebam, bona Ecclesiæ locet ad longum tempus, Clement. 1. de rebus Eccles. non alien. & cap. nulli, eodem tit. Et ratio est, quia locatio ad longum tempus reputatur alienatio, eo quod per ipsam utile dominium transferatur in conductorem, ex l. 1. §. quod autem, ff. de superficie ibi: Et sine casu cognita ei, qui non ad modicum tempus conduxit superficiem, in rem actio competit. Sic Couar. lib. var. cap. 16. n. 1. Mol. de iust. tract. 2. disp. 466. verb. de aliis, alter Mol. de primogen. lib. 1. c. 21. n. 18. Vasquez in opus. de redditib. cap. 2. §. 2. n. 21. & 22.

Tempus autem longum hic, spectato iure antiquo, reputatur decennium; quia septennium pro modico tempore iudicatur, cap. ult. ne Prelati vices suas, & cit. Clement. 1. de rebus Eccles. non alien. & tradunt Gloss. Imola, Ancharan. in Clement. cit. verb. locationes, Abbas in cap. vestra, de locatione, Decius consil. 142. n. 3. Less. de iust. & iur. lib. 2. c. 24. dub. 1. n. 68. Couar. Mol. & Vasquez in locis supra cit. qui propterea docent, quod iure antiquo bona Ecclesiæ alienari poterant per nouennium, etsi non ultra. Quapropter inualida est locatio facta ad vitam locantis, vel conducentis; quia talis locatio ex natura sua durationi longi temporis subiicitur, cit. Clement. & docet Gloss. ibi, verb. eius, & ibidem Ancharanus, Imola, & Alex. consil. 119. lib. 3. & consil. 165. lib. 2. Couar. n. 3. Mol. de primogen. n. 29. & Vasquez n. 23.

An autem valida sit, si verissimiliter putetur longo tempore vita illius non duratura?

Respondetur (quamvis Couar. etsi dubitanter affirmet iuxta considerationem l. hereditatem, ff. ad legem falcidiam) negatiue; quia cum semper contingere possit, vitam illius longo tempore duraturam esse, sit quod saltem sub dubio ad longum tempus extendatur, quod nullo modo licet: quia ponamus, vitam illius decennio durare, certum est, quod in tali casu locatio non valeat, aliàs valeret locatio facta ad longum tempus, contra textum in cit. cap. nulli, & cit. Clement. 1. de rebus Eccles. non alien. At quælibet locatio in casu posito periculum hoc haberet: ergo quælibet talis locatio non valet; quia à principio inualidari debet, cum à principio totum illud tempus comprehendat. Vide Molinam, & Vasquez in locis supra citat.

Ceterum attenta Extrauag. Pauli II. Ambrosio, 7 longum tempus hic (si res fructificet singulis annis, ut cit. cap. 17. dub. 1. dicebam) reputatur triennium, quia expressè ibi sub excommunicatione ipso facto incurrenda, aliisque grauius pœnis prohibentur bona Ecclesiæ ultra triennium locari: quamvis multi Doctores (ut cit. cap. 17. dub. 22. dicebam) putent, dictam Extrauag. in multis locis non esse vsu receptam, præsertim quoad pœnas, censuras, & locationem ultra triennium